

කුමභකාර ජාතකය

තවද අදහන පුද්ගලවූ සර්වඥයන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සමයෙහි කේලේශ විෂ්කම්භයක් අරභයා මේ ජාතකය දක්වන ලද. මෙහි වනාහී විස්තර වශයෙන් ප්‍රච්ඡන්ද ජාතකයෙහි පෙනෙන්නේය. මෙහි කෙළෙඹි පුත්‍රයෝ පන්සියයක් මහණව ජේතවනාරාමයෙහි වාසය කරන්නාහු එක් දවසක් රෑ ඒ පන්සියයක් දෙනා වමන්සේම රාග විතය උපදවා කෙළෙස් වසගවූ කල්හි සර්වඥයන් වහන්සේ අඵයම් වෙලෙහි බිජුරකිනා කිරලක මෙන්ද වාලධිය රක්නා සුනෙරක මෙන්ද එකපුතෙකු රකිනා මවක් මෙන් ද එක ඇසක් රකිනා එකකු මෙන්ද මාගේ හිකෂුහු කවර ලෙස වාසය කෙරෙද්දෝහෝයි කරුණා සමාපත්තියෙන් නැගී ලොවබලා වදාරණසේක් මේ පන්සියයක් හික්ෂුන් වහන්සේ රාගවිතය උපදවා කේලේශ වසගවූ නියාව දැක හික්ෂුන් පන්සියයම තනිවි කැඳවන්නම් මුත් ඇම අප සිතු සිතුවිල්ල සර්වඥයන් වහන්සේ දානගත්වනැයි භය ඇතිව මා කියන්නාවූ ධර්මය නොඅසන්නාහයි සිතා වදාරා අනද ස්වාමීන් කැඳවා ආනන්දයෙහි හික්ෂුන් එක්කරවයි වදාළසේක. අනද ස්වාමීන් ජේතවනාරාමයෙහි වාසය කරන්නාවූ හික්ෂුන් වහන්සේ ධර්මසභා මණ්ඩපයට රැස් කරවූසේක. සර්වඥයන් වහන්සේත් එම්බා මහණෙනි යම්සේ කේලේශ වසගයෙන් රාගවිතයෙක් උපන්නේ වීනම් ඒ දළ නොලවාවහම නසාපිය යුත්තේ පෙර උත්තමයෝ යම්නම් අරමුණක් දැක උපන්නාවූ කේලේශයන් නසාපුවෝ වේදයි වදාරා ආරාධිත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ ඉකුත් වත් දක්වා වදාළ සේක.

ඒ කෙසේද යත්

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්‍යය කරණ සමයෙහි බෝධිසත්වයෝ පසල් ගමක දුප්පත් කුඹල්කුලයෙක ඉපද වැඩිවිය පැමිණ බිරින්ද හා සමග තමන් හා දෙදෙන බැලමෙහෙකොට වාසය කරන්නාහ, එසමයෙහි කලිගුරුට දන්තපුර නුවර කරණ්ඩික නම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්‍ය කරන සමයෙහි ඒ රජ්ජුරුවෝ එක් දවසක් මිගුළුයන් යන්නාහු උයන් දොරකඩ පලගෙණ සිටියාවූ අමාත්‍යයන් හා සේනාව එකිහිම අඹ කඩා කැට මුගුරු ආදිය ගසා අතුපත්කඩා අඹගසට බොහෝ විනාශ කළාහ. රජ්ජුරුවෝත් රජගෙට යන්නාවූ අඹ ගස දැක මෙපවත් අසා සම්පත් ඇත්තවුන්ටත් වන්නාවූ අනර්ථය මේ අඹගසමෙනි, කුමකුත් නිතපේක්ෂව වාසය කරන්නාවූ තාපසවරුන්ට කිසිභයෙක්වත් සිතට දුකෙක්වත් නැත. සියල්ලම අනිත්‍යය දුක්කඩ, අනාත්මයයිනි ලකුණු භාවනාකොට එම අඹගස මුල සිට සියළුකෙලෙසුන් නසා පසේ බුදුවූ සේක. පසේ බුදුව ඉතිකින් මේඉරිය දෙවනුව උත්පත්තියක් වන්නෙන් නැත, මේ ඇට සැකිල්ල මේ ජාතියෙහිහිම තිරපෙක්ෂව ඇරපිම් ඒ ඒ ජාතිවල ඇඬුකදළ කියතොත් සමුද්‍ර ජාලයටත් බොහෝව දුක්ඛයෙනුත් මිදුනෙමයි තිලකුණු භාවනාකොට වැතිරගෙණ වැඩ සිටිසේක. එවිට අමාත්‍යයෝත් ඇයි ස්වාමීනි රජගෙට වැඩියමැනව මෙනන වැඩ සිටිනේ දැයි කීහ. රජ්ජුරුවෝත් එම්බල මම පසේබුදුව ගියෙම් මට රජ්ජුරුවන්ගයි නොකියවයි වදාළසේක. අමාත්‍යයෝ කියන්නාහු පසේ බුදුවරුන්වහන්සේ නම් තුන් සිවුරු පාත්‍රධරව ඉසමුඩුව මනානොවේදැයි කීහ. එවිට ඉස පිරිමැද එෑ සේක. ඉස කෙසේසතරගුල් දික්ව තුන්සවිරු පාත්‍රධරව ආකාශයට නැගී නන්දමුල පබ්භාරයට වැඩිසේක.

තවද එසමයෙහි ගන්ධාර රට සත්සලා නුවර තග්ගානම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්‍යය කරණ සමයෙහි ඒ රජ්ජුරුවෝ එක් දවසක් සඳැල්ලේ අමාත්‍යයන් පිරිවරා උන්නාහ. විටියේ කුඩාකොල්ලෙක් වැලි පූ කරන්නීය. තමා අත තුබූ රුවන් වලඑදෙක එක් අත එෑ හෙයින් ගබ්ද පවත්වන්නට වන රජ්ජුරුවෝත් නිවීම යහපත සම්පත්තම් මිනිසුන්ට විනා සසරට සහයව සිටිනේ නොවෙයි. එසේ හෙයින් තනිව වාසය කරන්නාවූ තපස්වීරයන් වහන්සේට කිසිභයෙක් නැත්තේය. එම අරමුණු කොට තිලකුණු භාවනා මේනෙහිකොට සියළු කෙලෙසුන් නසා පසේබුදුවූසේක. අමාත්‍යයෝත් ඇයි දේවයන් වහන්ස බැන නොනැගී ඉදිනේ ඇයිදැයි කීහ. එවිට අමාත්‍යයෝ කියන්නාහු පසේ බුදුන් කල අට පිරිකර ධරා සිටිය මනා වේදැයි කීහ. එසේ දැයි තමන්වහන්සේගේ සෘද්ධියානු භාවයෙන් අටපිරිකරධරා ආකාශයට නැගී ගන්ධමාදන පර්වතයට වැඩිසේක.

තවද මියළු නුවර වේදේහරට නිමි නම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්‍යය කරන්නාහු එක් දවසක් මකුමාල්කෙලහි උන්නාහු අගානියේ කෙල්ලක් දඩ මස් විකුණන්නීය. ඉන් එක දඩමස් කැටියක් උකුස්සෙක් ගසාගත, ඒ උකුස්සාගේ ඔළුවේ ඇත අනික් උකුස්සෙක් ගසාගත උෟ අනිත් අනිකෙක් ගසාගත මස් කැටිය ඇරපූ උකුස්සාට ගහටයෙක් නැතැයි මේ පඤ්චකාම ඇල්මත් මේ උකුස්සා මෙන, ඇල්ම නැති තැනැත්තේ නම් මස්කැටිය ඇරපූ උකුස්සා මෙනැයි මෙම අරමුණු කොටාගෙණ තිලකුණු සදහන් කොට විදර්ශනා භාවනා කොට පසේ බුදුවූ සේක. අමාත්‍යයෝ ඇයි ස්වාමීනි බැනනොනැගී ඉදිනේ ඇයි දැයි කීහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු එම්බා මම පසේ බුදුවීම කී කල්හි පසේ බුදුවූ කළ මෙසේ ඉදිනේ ඇයිදැයි විවාල කල්හි අටපිරිකර ධරව සිටිනට උවමැනැරැයි කී කල්හි එවිට ඉස පිරිමැදඑෑ සේක. අටපිරිකරධරව අමාත්‍යමණ්ඩලයාහා

රාජ්‍යවාසීන්ට අවවාද කියාන නන්ද මූල පබ්ලිකරයට වැඩිසේක.

තවද පඤ්චාලරට උත්තරා පඤ්චාල නුවර දුර්වුඩනම් රජ්ජුරුකෙණෙකුත් රාජ්ජය කරන්නාහ. මතුමල්තල උන්නාහු විටියේ එක් වෘෂභයෙක් දෙනකට නැගෙන්නටයයි වන අනික් මොල්ලිය මහත් වෘෂභයෙකු දිවගෙන අවුත් ඒ ගොනා ඇත බඩ පලාපියා ඒ දෙනට නැංගේය. රජ්ජුරුවෝත් පඤ්චකාමයෙහි ලෝහකිරීමෙන් තෙලගොනා මරණට පැමිණියා මෙන් මරණට පැමිණෙන්නේ යයි අනිත්‍යය දුක්ඛය, අනාත්මයයි තිලකුණු භාවනාකොට විදර්ශනා වඩාපසේ බුදු වූ සේක. එවිට අමාත්‍යයෝ ඇයි ස්වාමීනී බැනගෙනනැගී ඉදිනේයයි කීහ. රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු මම පසේබුදුවීමයි කීසේක. පසේ බුදු වූ කල මෙලෙස ඉදිනේයයි අටපිරිකරධරා උනමැනවැයි කීහ. එවිට ඉසපිරිමැදළුගමනේ අටපිරිකරධරව පාත්‍රයක් අතින්ගෙන රාජ්‍යවාසීන්ට අවවාදකියා නන්ද මූල පබ්ලිකරයට වැඩිසේක. පසේ බුදුන් සතරදෙනා වහන්සේම නන්ද මූල පබ්ලිකරයෙන් නික්ම පසල්ගමකට බැස ගැටවටු ගන්නා බෝධිසත්වයන් ඉදිනා වුගෙට සිඟා වැඩිසේක. බෝධිසත්වයන් වහන්සේ උන්වහන්සේලා සතරදෙනා වහන්සේ වඩා ඉඳුවා දන්වළඳවා ස්වාමීනී නුඹ වහන්සේලා සතරදෙනාගේ ඉරියාපටයේ දෑක සමාධිවිම්, නුඹ වහන්සේලා සතර දෙනා වහන්සේ කවර අරමුණක් දෑක පසේබුදුවුයේදැයි විචාලසේක. එවිට වැඩිමාළු බුදුන්වහන්සේ මම මලාගෙන සිටි අඹගසකට වූ භානිත් පලදා නොවුගසකට නු වූ භානිත් දෑක අර්ථය ඇති නැතැත්තවුට වන්නාවූ අනර්ථයන් මේ අඹ ගසට වූ භානිය දෑක අර්ථය ඇති නැතැත්තවුට වන්නාවූ අනර්ථයන් මේ අඹගසට වූ භානිය මෙනැයි අරමුණු කොට පසේ බුදුවීමයි වදාලසේක. දෙවෙනි බුදුන් වහන්සේ කුඩා කොල්ලක අත තනිවතුබු වලල්ල නොඅඩන නියාවත් වලලුදෙක එක්වතුබු ගමනේ අඩන නියාවත් දන බොහෝ දෙනා හා වාසය කිරීමෙන් ඉන් ඊට ගැටීමෙන් සිතට වන්නාවූ ගහට මේ වලලු දෙකමෙනැයි මෙම අරමුණක් කොට පසේ බුදුවීමයි වදාලසේක. තුන්වෙනි පසේ බුදුන් වහන්සේ වදාරණසේක් එක් උකුස්සෙක් හස් කැටියක් ඩැගෙන ආකාශයට නැංගේය. අනික් උකුස්සෙක් උග්‍ර ඔළුවේ ඇත ඒ මස්කැටිය ඇරගෙන ගියේය. පඤ්චකාමයෙහි ආලය අළුවා වූ සත්වයා නම් මස් කැටියේ ආලය ඇරපු උකුස්සා මෙන් පඤ්චකාමයෙහි ඇල්ම කළාවූ සත්වයා නම් මස් කැටිය ඩැගෙන යන උකුස්සාමෙනැයි මෙම අරමුණක් කොට පසේ බුදුන්වහන්සේ වදාරණ සේක් එක් ගොණෙක් දෙනකට නැගෙන්නට උත්සාහ කෙරෙයි ඉවතසිට අනික් ගොණෙක් දිවගෙන අවුත් ඒ ගොණා අඟිත් ඇණ බඩපලා මරා තෙමේ ඒ දෙනට නැංගේය පඤ්ඤ කාමයෙහි ඇළුම්කළාවූ යම් සත්වයෙක් ඇත්නම් මේ ගොණාමෙන් විනාශයට පැමිණෙන්නේයයි මේ අරමුණක් කොට පසේ බුදුවීමයි වදාලසේක. බෝධි සත්වයෝත් මේ නියාව අසා උන්වහන්සේ සතරදෙනාවහන්සේ කෙරේ සමාධිව උපස්ථාන කළසේක. පසේ බුදුන්වහන්සේත් බෝධිසත්වන් වහන්සේට අනුමෝචනී බණ වදාරා නන්ද මූල පබ්ලිකරයට වැඩිසේක. බෝධිසත්වයන් වහන්සේත් බොහෝ කලකින් මෙසේ වූ රජදරුවෝ මහත් වූ සම්පත් හැර පසේ බුදුවිය මම වනයට ගොස් මහණ වෙමි තමන්වහන්සේගේ බිරින්දට කියනසේක් එම්බා හදාව. කලිගුරුට දන්තපුර නුවර කරණඛික රජ්ජුරුවෝද, ගන්ධාර රට හා කාශ්මීර රට නායක තක්සලා නුවර තග්ගාරි රජ්ජුරුවෝද වේදේහරට මියළු නුවර නිමිරජ්ජුරුවෝද පංචාල රට උත්තර පංචාල නුවර දුර්වුඩ නම් රජ්ජුරුවෝද යන මේ සතරදෙනාම තමන්වහන්සේගේ මහත් රාජ ඵෙශ්වර්යය හැර පසේ බුදු වූහ. එ තරම් මහාසම්පත් ඇති රජ දරුවන් පවා පසේ බුදුවූකල අපට කන්ට බත් නැතිව අදින්නට පිළි නැතිව දුක්ඛ ජීවිකාවෙන් දවස් අරුම්හ. අපට තමා මේ ගිහිගෙන් ප්‍රයෝජන කිමිදැයි එම්බා හදාව මම් වනයට වැද ඍෂිප්‍රවාච්ඡාවෙන් පැවිදිවන්නා කැමැත්තෙමි කීහ. එවිට කියන්නාහු හග්ගව ග්‍රෝත්‍රයෙහි පැවිදිවන්නා කැමැත්තෙමි කීහ. එවිට කියන්නාහු හග්ගව ග්‍රෝත්‍රයෙහි උපන්නාවූ කුඹකාරයන් වහන්ස සිතුදේම යහපත ඊට බාදා නැතැයි කියා සිතන්නාහු මුත් වහන්සේ දරුවන් මා ඇඟට දමා තමන්වහන්සේ මහණව ගියසේක්විනම් දරුවන් පෝෂ්‍ය කරන්නාට බැරිය මහණවීමනම් සිතු සිත හා සමග වූ චෝත්චිතා පසුව බොහෝ සිතිවිලි සිතිගියේ නම් කාරණා නොවෙයි මුත්වහන්සේ අතින් අවසර ඉල්වාගෙන යෙත්නම් යානොදෙන සේකැයි කලය ගෙන පැනට යන්නාක්මෙන් ගොස් තාපසවරුන් වසන්නාවූ පන්සලට වැද පරිවෘත්තවූදැයි බෝධිසත්වයන් වහන්සේත් දරුවන් හැරපියා යානොහී මුත් වර්ධන වූ කල යෙමි සිතා මදක් වැඩි ගන්නා මාගේ දරුවෝ කටයුතු කාරිය දනිද්දෝහෝයි පරීක්ෂා කරණ නිසා දවසක් සාල්කරණසේක එක්දවසක් යහපත්ව පිසනසේක දවසක් සාල් කරණසේක. එක් දවසක් යහපත්ව පිසනසේක. දවසක් මාළුයේ එනු මදකරණසේක. දවසෙක ඇඹුල් මද කරණසේක. අද කඩුකොට පිසුසේක. අදයහපත්ව පිසුසේක. අද මාළුයේ එනු මදකල සේක අද ඇඹුල් මද කළසේකැයි කියන්නාහ. බෝධිසත්වයෝත් මාගේ දරුවෝ කටයුතු දැනගත්තුයයි කියා නැයන් අතට දරුවන් පාවාදී තමන් වහන්සේ තාපසවරුන් වසන්නාවූ පන්සලට වැද මහණවූසේක. එක්දවසක් තාපසයන් වහන්සේත්ල පරිබ්‍රාජිකා වහන්සේත් සිඟා වැඩිගමනේ විටියේදී උනුනුත් දෑක මාගේ දරුවන් මරාපියා මහණවූසේක්ද නොහොත් දමාපියා මහණවූ සේක්දැයි විචාලසේක. මැරුයේත් නැත දැමුයේත් නැත උන්ගේ නැයන් අතට පාවාදී මහණවීම් වදාළ තැන්පටන් මියනතුරා දෙදෙන උනුත් නොදෑක කම්බු පරිද්දෙන් මිය පරලොව ගියහයි වදාරා මේ කුම්භකාර ජාතකය නිමවා වදාළසේක. එසමයෙහි බෝධිසත්වයන්ගේ කුඩා දියනියෝ නම් උපුල්වත් මහා ස්ථවිරය. පුතනුවෝ නම් රාහුල මහාස්ථවිරය. පරිබ්‍රාජිකාවෝ නම් යසෝධරා ස්ථවිරය. කුම්භකාරව උපන්නෙමි බුදු වූ මම්මයයි වදාළසේක.